

Liisa – Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister

08.10.2025

Arupärimine võrdõiguslikkuse direktiivide ülevõtmisega viivitamise ja täiendavate ressursside vajaduse kohta

Austatud justiits- ja digiminister

Euroopa Liidu Nõukogu võttis 7. mail 2024 vastu kaks direktiivi, mille eesmärk on tugevdada liikmesriikide võrdõigusasutusi – sh nende sõltumatust, pädevust ja ressurssidega varustatust. Direktiivide tähtaeg Eesti õigusesse ülevõtmiseks on 19. juuni 2026. Eestis puudutab see soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku institutsiooni.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) saatis juba mais 2024 kooskõlastusringile eelnõu, mis sidus direktiivide ülevõtmisega laiemad sisulised muudatused ning kavandas ka senise killustunud seadusraamistiku koondamist ja voliniku pädevuste laiendamist. Paraku jäi see eelnõu valitsuse vahetuse tõttu toppama ja anti 2024. aasta suvel üle Justiits- ja Digiministeeriumile (JDM), kes tellis omakorda erasektorist täiendava töö – mille sisu pole 2025. aasta oktoobriks avalikuks tehtud ega volinikule tutvumiseks antud.

Selle tulemusena on MKM sunnitud algatama uue eelnõu direktiivide ülevõtmiseks – samal ajal kui esimest eelnõu sisuliselt dubleeritakse ning avalikkus ja sidusrühmad ei oma ülevaadet ministeeriumide koordineerimatust tegevusest.

Lisaks on murettekitav, et volinikule lisanduvad direktiivide täitmise tõttu märkimisväärsed uued kohustused, sh õigus esindada diskrimineerimisohvreid kohtus, kuid 2026. aasta riigieelarves ei ole nende ülesannete täitmiseks mingeid lisavahendeid ette nähtud – hoopis on voliniku eelarvet vähendatud.

See on selges vastuolus direktiivide eesmärgiga tugevdada võrdõigusasutuste võimekust ja pakkuda inimestele paremat kaitset.

Lähtudes eeltoodust palume Teid vastata Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel järgmistele küsimustele:

1. Millises seisus on hetkel Justiits- ja Digiministeeriumis ettevalmistamisel olev eelnõu ning miks ei ole selle sisu ega tellitud töö materjale edastatud volinikule ega avalikkusele?
2. Miks Vabariigi Valitsus ei ole kiitnud heaks muudatusi direktiivide ülevõtmise ja laiemate muudatuste elluviimiseks, kuigi vajalik eelnõu oli juba koostatud ja esitatud kooskõlastusringile?
3. Kas valitsus peab mõistlikuks olukorda, kus eelnõude dubleerimine põhjustab olulist tööaja raiskamist ja ametnike ressursside ebaefektiivset kasutust?

4. Milline on valitsuse kava tagada voliniku institutsioonile vajalikud lisavahendid miinimumdirektiivide nõuete täitmiseks, sh kohtuesindusõiguse rakendamiseks?
5. Millal jõuab Riigikogusse sisuline ja kooskõlastatud eelnõu, mis võtab Eesti õigusesse üle kõnealused direktiivid ning lahendab samal ajal ka varasemad puudujäägid võrdse kohtlemise valdkonna seadusandluses?

Lugupidamisega

Züleyha Knaflheva

Tanel Kük

Reini Rand

Jark Aas

Siim Kiti

Lauri Lõunenets

Mads Kallas

Rand

Haas

Kuusk

Kallas